

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 1062

din 16 Octombrie 2008

Sub nr.1/14095, 1/28409, 129243/1154/2008, Direcția resurse umane și organizare, Serviciul resurse umane pentru parchete, a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii cererile formulate de domnii procurori Pășcuț Nicolae Dorel, Bălan Romeo și de doamna procuror Hrincescu Maria Cornelia, care au solicitat recunoașterea gradului profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Având în vedere conținutul cererilor, Plenul reține următoarele:

Din evidențele direcției de resort rezultă că domnul Pășcuț Nicolae Dorel este procuror la Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj, iar în perioada 16.10.2003 – 24.10.2005 a îndeplinit funcția de procuror la Parchetul Național Anticorupție – Serviciul Teritorial Anticorupție Cluj, domnul Bălan Romeo este procuror militar șef Secție la Direcția Națională Anticorupție – nivel central, iar doamna Hrincescu Maria Cornelia este procuror la Direcția Națională Anticorupție – Serviciul Teritorial Bacău.

În argumentarea solicitărilor, aceștia au învederat, în esență, faptul că prin numirea lor în funcții de execuție sau de conducere la Parchetul Național Anticorupție, respectiv Direcția Națională Anticorupție, în condițiile legilor în vigoare la data numirii (în speță O.U.G. nr.43/2002, cu modificările și completările ulterioare și Legea nr.304/2004

privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare), au fost promovați la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, dobândind de drept gradul profesional corespunzător acestui parchet.

Din examinarea dispozițiilor legale succesive privitoare la organizarea și funcționarea Direcției Naționale Anticorupție, Plenul apreciază că prin numirea lor la Parchetul Național Anticorupție, în prezent Direcția Națională Anticorupție, cei 3 procurori în cauză (procurori cu grad de parchet de pe lângă judecătorie și parchet de pe lângă tribunal), nu au dobândit „eo ipso” gradul profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât :

- Promovarea în funcții superioare de execuție (pe loc sau efectivă), ce reprezintă o recunoaștere a performanțelor profesionale ale magistraților și constituie o componentă a carierei acestora, se putea realiza în condițiile Legii nr. 92/1992, republicată, astfel cum a fost modificată și completată prin O.U.G. nr. 179/11.11.1999, și de asemenea, se poate realiza și în prezent conform dispozițiilor art. 43 din legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numai prin examen sau concurs, cu respectarea celorlalte condiții prevăzute de lege (vechime, evaluare profesională anuală, lipsa sancțiunilor disciplinare, existența posturilor vacante).

- Pentru numirea procurorilor la Direcția Națională Anticorupție este reglementată prin lege o procedură specială (normă de excepție ce trebuie interpretată restrictiv), ce trebuie înțeleasă în raport cu scopurile pentru care a fost înființată și organizată Direcția Națională Anticorupție și anume, necesitatea instituirii unor măsuri imediate pentru întărirea capacității de luptă împotriva fenomenului corupției, care să răspundă provocărilor specifice actualului context intern și internațional.

În consecință, dacă s-ar considera că prin numirea, conform procedurii speciale, a procurorilor la această structură specializată, aceștia ar dobândi în mod automat gradul profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-ar eluda în mod evident dispozițiile legale privitoare la promovarea în funcții superioare de execuție prin concurs.

Împrejurarea că legiuitorul nu a înțeles să facă o excepție de la regula promovării în funcții de execuție, prin concurs, în ceea ce-i privește pe procurorii Parchetului Național

Anticorupție, în prezent Direcția Națională Anticorupție, mai rezultă și din dispozițiile O.U.G. nr.43/2002, care stabilesc în mod expres, în art.30, că dispozițiile Legii nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se aplică și în cazul Parchetului Național Anticorupție, deci și cele referitoare la promovarea la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin examen sau concurs.

- Legiuitorul a prevăzut în mod expres, faptul că la încetarea activității în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, procurorul revine la parchetul de unde provine sau la alt parchet unde are dreptul să funcționeze potrivit legii (art. 87 alin. 9 din Legea nr. 304/2004, republicată).

Dreptul de a funcționa potrivit legii îl dă chiar gradul profesional dobândit.

Prin consimțământul dat la numirea în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, procurorul și-a asumat riscul revenirii la postul de bază.

Mai mult decât atât, prin O.U.G. nr.100/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 684/08.10.2007, s-a constituit, prin bugetul de stat, un fond de rezervă de 50 de posturi de procuror, număr ce se poate actualiza anual prin hotărâre a Guvernului, pentru asigurarea posturilor necesare de procuror la încetarea activității în cadrul Direcției Naționale Anticorupție. Aceste posturi vor fi repartizate în situația în care la parchetele unde procurorul a solicitat revenirea pe post nu există posturi vacante.

S-a avut în vedere faptul că posturile de la unitățile de parchet de unde proveneau procurorii Parchetului Național Anticorupție, și care inițial fuseseră rezervate, au fost ulterior vacantate, la majoritatea parchetelor aceste posturi fiind deja ocupate.

- Pentru a-și câștiga dreptul de a funcționa la unități ierarhic superioare celor de unde provin, un număr relativ mare din procurorii de la Direcția Națională Anticorupție, respectiv Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (o altă structură specializată căreia i se aplică reguli similare) au participat la concursurile de promovare în funcții de execuție (efectivă sau pe loc) organizate de către Consiliul Superior al Magistraturii.

- Nici unul dintre magistrații în cauză nu a funcționat, nu a fost promovat și nu a participat la un concurs de promovare, pe loc sau efectivă, în funcții de execuție la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Anterior, Consiliul Superior al Magistraturii a respins cererile formulate de procurori ce funcționează sau au funcționat în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, prin care au solicitat recunoașterea gradului profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Toate recursurile formulate împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii au fost admise de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal;

Referitor la motivele admiterii recursurilor s-a reținut faptul că recurenții au fost numiți procurori la Parchetul Național Anticorupție – Direcția Națională Anticorupție cu respectarea prevederilor legale, au îndeplinit acte ce intră în competența Parchetului Național Anticorupție – Direcției Naționale Anticorupție, au beneficiat de statutul și remunerație acordată procurorilor din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în prezent Direcția Națională Anticorupție fiind o structură în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Există o construcție care se repetă în mai multe hotărâri: „sub acest aspect, Curtea constată că Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr.878/13.09.2007, a definit gradul profesional ca fiind dreptul unui magistrat de a funcționa la un anumit nivel în ierarhia parchetelor, drept care poate fi câștigat prin numire, promovare sau transfer, cu respectarea dispozițiilor legale ce reglementează cariera magistraților”.

În continuarea acestui raționament se consideră ca dovedit faptul că petenții au câștigat gradul profesional, întrucât legea vorbește despre numire în cadrul Direcției Naționale Anticorupție./Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, numirea fiind echivalentă cu promovarea, astfel cum rezultă din chiar definiția pe care o dă Consiliul Superior al Magistraturii;

În fine, plecând de la dezlegarea dată de CEDO în cauza Beian împotriva României, s-a considerat (Decizia nr.1287/27.03.2008) că la nivelul instanței supreme trebuie asigurată o

interpretare și aplicare unitară a legii, astfel încât, „față de practica anterioară a Înaltei Curți de Casație și Justiție, constând în deciziile invocate de recurent, o altă soluție decât cea de admitere a cererii de recunoaștere a gradului profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ar echivala cu acceptarea unor divergențe de jurisprudență, ceea ce ar reprezenta o încălcare a dreptului la un proces echitabil”;

În legătură cu hotărârile sus-menționate sunt necesare următoarele precizări :

- Nu există o definiție legală a noțiunii de grad profesional (art.65 alin.6 din Legea nr.303/2004 dispune că „judecătorul sau procurorul eliberat din funcție din motive neimputabile își păstrează gradul profesional dobândit în ierarhia instanțelor sau a parchetelor”);

Gradul profesional constituie un element esențial al carierei magistratului, ce este privit în strânsă legătură cu statutul magistratului.

Normele europene în materie subliniază importanța deosebită a tuturor aspectelor ce țin de statutul și cariera magistratului: Recomandarea nr. R (94)12 a Consiliului de Miniștri privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, Principiul I, art.2 lit.c, potrivit cu care „toate deciziile privind cariera profesională trebuie să aibă la bază criterii obiective”, Recomandarea nr. R(94)12 ce specifică foarte clar că aceste criterii se aplică tuturor persoanelor ce dețin funcții în cadrul sistemului judiciar (inclusiv procurorilor, referirile la judecător, în toate preliminarile și determinațiile acestei noțiuni aplicându-se și procurorilor), Carta europeană privind statutul judecătorilor, art.1.3 „în privința oricărei decizii ce poate afecta selecția, alegerea, numirea, desfășurarea carierei sau încetării mandatului unui judecător, statutul prevede intervenția unei instanțe independente de puterea executivă și legislativă, care să cuprindă cel puțin o jumătate dintre judecătorii aleși de către egalii lor, în concordanță cu modalități care să garanteze reprezentarea cea mai largă a acestora”, de asemenea „deciziile de promovare sunt în acest caz pronunțate de instanța prevăzută la pct.1.3” (art.4.1. – desfășurarea carierei).

Cu titlu de observație Plenul reține că standardele europene în materie reclamă un minim de garanții – criterii obiective – o unică autoritate care să decidă asupra promovării, autoritate independentă, în structura prevăzută de art.1.3., magistrați aleși de către egalii lor.

Legea nr.303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reglementează problema promovării în funcții de execuție, stabilind în mod unitar, principiile ce stau la baza dobândirii gradului profesional și care răspund întocmai exigențelor europene în materie: o unică autoritate, independentă, formată din magistrați aleși de către colegi egali în grad (Consiliul Superior al Magistraturii), decide asupra promovării.

Numirile în funcția de procuror în cadrul Parchetului Național Anticorupție, respectiv, Direcției Naționale Anticorupție, prevăzute de O.U.G.43/2002, cu modificările ulterioare și în Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dau competența acestei decizii ministrului justiției, iar în prezent, procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție - autorități ce nu îndeplinesc condițiile mai sus menționate (în ceea ce privește independența față de executiv, se reține că procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție este numit de către Președintele României la propunerea ministrului justiției).

În considerarea acestui fapt, numirea la care se referă dispozițiile Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu poate fi echivalată cu promovarea în funcții de execuție (și dobândirea gradului profesional), reglementată de Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Se constată că procedura promovării judecătorilor la Înalta Curte de Casație și Justiție respectă principiile, fiind dispusă de către Consiliul Superior al Magistraturii, după criterii obiective, astfel încât aceasta nu constituie o excepție în sensul invocat de către petenți.

În ceea ce privește definiția pe care Consiliul Superior al Magistraturii a dat-o noțiunii de grad profesional în hotărârea nr. 878/13.09.2007 a Plenului, la care se referă în unele din deciziile sale Înalta Curte de Casație și Justiție în motivarea echivalenței între numirea în cadrul Direcției Naționale Anticorupție și promovare, cu consecința dobândirii gradului profesional, se reține pe de o parte că, juridic, o definiție nu are forța unei norme juridice, iar soluția trebuie să reprezinte o aplicare a legii, iar pe de altă parte, definiția respectivă, folosită într-un caz particular, avea în vedere acoperirea tuturor situațiilor prezente și mai ales trecute, în care, sub diferite reglementări, magistrații au fost numiți direct la instanțe de un anumit

nivel, sau au fost transferați „în interesul serviciului” din alte funcții, consilier juridic, avocat, etc., dobândind astfel grad profesional corespunzător.

Într-adevăr, în prezent, Direcția Națională Anticorupție este o structură în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, însă, inițial, Parchetul Național Anticorupție a fost organizat ca o structură autonomă a Ministerului Public, independentă în raport cu instanțele judecătorești și cu parchetele de pe lângă acestea.

Astfel, chiar dacă Direcția Națională Anticorupție funcționează, în prezent, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - prin reorganizarea Parchetului Național Anticorupție, a rămas o structură specializată, cu personalitate juridică proprie, ale cărei atribuții, competență, organizare, funcționare și salarizare sunt stabilite prin lege specială (art.87 alin.10 din Legea nr.304/2004, republicată).

Direcția Națională Anticorupție are o structură de organizare și un stat de funcții și de personal distincte, separate, de cele ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Numirea procurorilor la Direcția Națională Anticorupție nu trebuie confundată cu o promovare la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât, pentru încadrarea procurorilor la această structură au fost și sunt reglementate proceduri speciale (prevăzute în art.8 alin.2 și art.9 din O.U.G. nr.43/2002, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art.87 alin.1-6 din Legea nr.304/2004, privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare), de asemenea, proceduri distincte de promovare în funcții de execuție la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care, atât în condițiile Legii nr.92/1992, republicată, modificată și completată prin O.U.G. nr.179/11.11.1999, cât și în prezent, conform art.43 rap. la art.44 alin.1 lit. c din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se putea și se poate realiza numai prin examen sau concurs.

Drept urmare, nu se poate reține motivarea din decizia nr. 1112/21.02.2007 a Secției de Contencios Administrativ și Fiscal din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit căreia condiționarea promovării în funcții de execuție de promovarea unui examen sau concurs are în vedere exclusiv funcțiile vacante de la parchetele de pe lângă tribunale și curți de apel, iar pentru funcțiile de execuție la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de

Casație și Justiție actele normative nu impun aceeași condiție, numirea făcându-se în raport de criterii precum pregătirea profesională și vechimea.

Potrivit art. 43 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, promovarea procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante la parchete (inclusiv la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție), iar în art.44 alin.1 lit. c din același act normativ se prevede condiția de 8 ani vechime în funcția de judecător sau procuror pentru promovarea în funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Procedura de desfășurare a concursului este reglementată de Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.621 din 21.09.2006.

Promovarea în funcții de execuție și obținerea unui grad profesional superior cu un caracter permanent, reprezintă un drept câștigat cu caracter definitiv în evoluția carierei profesionale a unui magistrat.

Numirea la Parchetul Național Anticorupție, în prezent la Direcția Națională Anticorupție conferă dreptul procurorului de a funcționa la această structură, de a îndeplini atribuțiile ce intră în competența acesteia și de a fi remunerat cu salariul prevăzut de lege pentru această funcție nu și gradul corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Dacă legiuitorul ar fi considerat altfel, ar fi prevăzut acest aspect și nu ar fi stipulat în mod expres, imperativ, ce se întâmplă cu procurorii numiți la Parchetul Național Anticorupție, în prezent Direcția Națională Anticorupție, la încetarea activității în cadrul acestei structuri specializate, respectiv faptul că revin la parchetul de unde provin, deci nu la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Faptul că procurorii de la Direcția Națională Anticorupție sunt salariați cu un coeficient de multiplicare corespunzător procurorilor de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu conferă de drept și gradul profesional corespunzător acestui parchet.

Coeficientul de multiplicare este stabilit în virtutea prevederilor legale ce reglementează salarizarea procurorilor Direcției Naționale Anticorupție, aplicabilitatea

acestor dispoziții fiind limitată doar la aspectul salarizării procurorilor specializați, nu și al conferirii gradului profesional corespunzător parchetului de pe lângă instanța superioară.

De altfel, în perioada 01.09.2002 (data de când a început să funcționeze Parchetul Național Anticorupție) și 23.12.2004 (data intrării în vigoare a Legii nr.601/2004), procurorii de la Parchetul Național Anticorupție au fost remunerați cu un salariu mai mare decât procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Dobândirea gradului profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de către un procuror cu grad profesional de parchet de pe lângă judecătorie (cu vechime în funcție de 6 ani) doar prin numirea la Direcția Națională Anticorupție ar crea o situație discriminatorie, dezavantajoasă în raport de toți ceilalți procurori din cadrul Ministerului Public, care pentru promovarea la parchetele imediat superioare trebuie să susțină mai multe concursuri.

Deciziile invocate, pronunțate de instanța supremă invocate în cauze având ca obiect un recurs și nu un recurs în interesul legii, nu constituie o dezlegare la o problemă de drept supusă judecării și nu au caracter obligatoriu în cauze similare supuse judecării (cu atât mai puțin pentru Consiliul Superior al Magistraturii).

În ceea ce privește alinierea instanței supreme la soluția Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Beian împotriva României (6.12.2007), cauză în care România a fost condamnată pentru practică neunitară la nivelul instanței supreme, trebuie avut în vedere faptul că judecătorul este independent și se supune numai legii (nu și precedentelor judiciare) – art.124 alin.3 din Constituție.

Deși ideea exprimată de instanța supremă în considerentele hotărârilor este aceea că exercitarea competențelor corespunzătoare unei anumite instanțe, de un anumit grad, trebuie să corespundă gradului profesional, trebuie reținut însă că, în esență, competența Direcției Naționale Anticorupție privește efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiunile prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

Competența aparține direcției, este strict prevăzută de lege, atât pentru Direcția Națională Anticorupție – nivel central, cât și pentru structurile teritoriale, astfel că nu poate fi

ridică problema validității actelor procedurale întocmite de către procurorii specializați care nu au grad profesional de parchet de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Atâta timp cât procurorul a fost numit, cu respectarea dispozițiilor legale, în funcția de procuror la Direcția Națională Anticorupție, îndeplinește atribuțiile ce sunt stabilite de lege pentru funcția respectivă, situație în care se regăsesc și procurorii delegați la un parchet superior, care exercită atribuțiile ce intră în competența acelui parchet, chiar dacă au grad profesional corespunzător unui parchet inferior.

De asemenea, potrivit art.87 alin.8 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, procurorii numiți în cadrul Parchetului Național Anticorupție pot fi revocați prin ordin al procurorului general Parchetului Național Anticorupție, în cazul exercitării necorespunzătoare atribuțiilor specifice funcției sau în cazul aplicării unei sancțiuni disciplinare”.

Dacă gradul profesional reprezintă dreptul unui magistrat de a funcționa la un anumit nivel în ierarhia instanțelor și parchetelor, atunci revocarea procurorului (chiar dacă pentru „exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției”), urmată de revenirea la unitatea de unde a plecat, este incompatibilă cu ideea de grad profesional.

Față de cele expuse, în temeiul art. 35 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret cu majoritatea voturilor membrilor prezenți;

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Respingerea cererilor formulate de domnii PĂȘCUȚ NICOLAE DOREL, BĂLAN ROMEO și doamna HRINCESCU MARIA CORNELIA, procurori ce au funcționat sau funcționează în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, de

recunoaștere a gradului profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Art. 2 – Prezenta Hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii cu nr. 1062/2008 se comunică Direcției resurse umane și organizare, pentru a fi pusă în aplicare, conform legii.

Data în București, la data de 16 Octombrie 2008

Președinte,
Judecător Lidia BARBULESCU

